

E nagu Erfurt, ehitus ja eesti naised

Urve Leemets

Lühiandmed: 10. maist kuni 7. juunini 2009 viibis Saksamaal Erfurdis Ernst-Benary-Schules praktikal 7-liikmeline seltskond Räpina Aianduskooli õpilasi. Grupp koosnes 4 maastikuehituse, 2 floristika ja 1 haljastuse õpilasest, sealhulgas 2 päevase osakonna õpilast (maastikuehitus, haljastus), ülejäänud sessioonõppe õpilased, k.a. allakirjutanu. Seltskonnale andsid lisaväärtuse ka 2 õppejõudu – praktika esimesel poolel dendroloogia ja puuviljanduse õpetaja Marju Pulk ning teisel poolel botaanika õpetaja Malle Terepson-Madisson.

Alljärgnev kirjutis ei esita ametlikke seisukohti ega üritagi anda ammendavat ülevaadet praktika käigust – sellest võiks soovi ja ande olemasolu korral kirjutada mõne kirjandusliku suurteose või vähemalt novellikete kogumiku. Pigem olgu järgnev julgustuseks neile kõhklejatele, keda küll ahvatlevad kutsed kandideerima välispraktikale, kes aga oma ülemäärase tagasihoidlikkuse tõttu ei söanda neile kutsetele järele anda.

Niisiis, meie praktika toimumiskohaks kõige laiemas mõttes oli Erfurt – Thüringeni liidumaa pealinn. Saksamaal on kindlasti tuntumaid linnu-piirkondi ning ka minu eelteadmised sellest kandist olid nullilähedased. Uurides enne reisi ühe hea pooleldi Saksamaal elava tuttava käest asja, vastas too, et olevat kena, niisugune poolepäeva linnake – st et poole päevaga saab ettekujutuse olulisemast kätte. Tagantjärele võib öelda, et Erfurt on minu arvates seda tüüpi linn, millest võib muidugi ka mõningaid “turistilõkse” välja tuua, kuid mis eelkõige võlub just oma atmosfääriga. Linn, mis mõjub inimsõbralikuna ning seda sõbralikkust loovad mitmed komponendid, millest mõnda järgnevalt nimetan. Linna südames on piisavalt mõnusat avalikku ruumi lihtsalt olemiseks – kvaliteet, mis meie kinnisvaraarenduse buumis on kahjuks enamasti kaotsi läinud. Võid rahulikult jalutada ja nautida seejuures näit mõneaastase ratturi v lemmiklooma seltskonda – turvalist ruumi on kõigile, liiklusmõll ei ähvarda, sest kesklinnas sõidavad vaid trammid – ja rahumeelsed jalgratturid. Rohelus on üks võtmesõnasid, millega on aastaid teadlikult linna oma nägu kujundatud ning mis on ka silmapaistvaid tulemusi andnud. Kõige selle haljuse ja lillerohkuse keskel olin ühel kenal päeval siiski üsna üllatanud, kui kesklinnas mõnusat värsket heina lõhna tundsin ning kahetsusega tunnistasin, et Tallinnas niisugust meeltenaudingut küll saada pole võimalik. Seejuures pole ju tegemist mingi külakeskusega, vaid siiski u 200 000 elanikuga väga euroopalikult mõjuva linnaga, mis DDRi ajal oli väidetavalt üldmuljelt hall

ja ilmetuvõitu tööstuslinn. Linna keskel on kaunis ja kompaktne keskaegset päritolu vanalinn (tol ajal kutsuti Erfurti ka “põhjamaiseks Roomaks”), mille ümber ringjalt asetsevad uuemaegsetes stiilides ehitusvööndid. Kohalike sõnul on just viimastel aastatel eriliselt panustatud ajalooliste ehitiste korrastamise – ilmselt siis seetõttu ei saanud Erfurt veel sotsialismi ajal sedavõrd särada. Jättes siinkohal loetlemata suurepärase kirikute, väljakute jm vaatamisväärse nimes, teen siinkohal siiski ühe erandi – ammendamatu 36-hektariline ega-park. Suurepärase, mitmekesine, alati midagi uut pakkuv – ükskõik, kas olla tulnud uusi teadmisi omandama või vaimustavat ilu otsima. Meie esimesel külaskäigul parki oli rodode ja pojengide (sh puispojengide) õitsemise kõrgeaeg – selle kirjeldamiseks jääb sõnadest väheks... Võimalus selle kauni ja mitmekülgse linnaga kiirustamata tutvuda, oli kindlasti õppepraktika üks lisaväärtusi.

Meie praktikat korraldanud kool (nagu ka kogu saksa kutseharidussüsteem) on mõnevõrra teistsuguse profiiliga kui Rápina kool, meie vaatenurgast oli vast üks olulisematest erinevustest, et neil puudub sessioonõpe. Konkreetseks praktikaettevõtteks oli aga Erfurdi linnavalitsusele kuuluv Garten- und Friedhofsamt (Erfurti linna haljasalade ja kalmistu hooldustöid teostav asutus). Pärast paaripäevast sissejuhatus, mis peajasjalikult koosnesid vastuvõtva kooli ja firma tutvustusest, selgus ka meie praktika konkreetne objekt. Seistes justkui juhuslikult Südpargis asuva firma filiaali (väike hoonetekompleks, kus elas pargivaht ning kus toimus hommikune praktikantide kogunemine ning objektidele laialisaatmine, samuti hoiti seal autosid-tööriistu) sisehoovis, saime teada, et osa selle kiviplaatidega kaetud sillutisest tuleb meil üles võtta ja asendada uuega. Ise tuleb otsustada, milliseid materjale jaööriistu vajame ning millist töö käiku vajalikuks peame. Sillutis peab kannatama autosid-väikebusse, sillutisekivid antakse valida mõne näidise hulgest, aluskihid tulevad sellise paksusega ja sellisest materjalist, nagu meie otsustame. Just nagu täiesti vabad käed, tehke vaid ära! Sürpriis-sürpriis – ei saa salata, et alguses tundsi ennast üsnagi abitute seeniortibidena, kes kangestunult oma jalgealust sillutist vahtisid. Tegelikult kasutatakse sealses õpetuses sellist metoodikat päris sageli – kõigepealt püstitatakse praktiline ülesanne, siis õpilased lahendavad selle vastavalt oma oskustele ning alles hiljem võetakse teooria juurde. Ehk siis kõigepealt visatakse vette ja kui oled välja rabelenud, räägitakse ka ujumise tehnikast. Ning muide, see tundus üks päris hea metoodika olevat, sest sellisel juhul hakkad sa kohe aktiivselt ülesande jaoks lahendust otsima ja oma ajusoppe pingutama, mitte ei oota õpetajalt valmis lahendusi. Meie abitu olek läks tegelikult üsna ruttu üle – olime ju sillutise panekut koolis käsitletud, kuigi jah, just teoriapõhiselt. Kui siinkohal skippida kõik loomingulised piinad mustri väljamõtlemisel, kahtlused kivide ja sideaine valikul, võimsad füüsilised pingutused kirkaga lõhkumisel ja igasugu labidatööl, tegemine ja üleskiskumine ja ümbertegemine jne, siis olime päris nobedad ja ilmselt saime nõ enne tähtaega oma sillutisega valmis. Nii et meile anti veel teinegi

ülesanne: ehitada sealsamas hoovist sademete äravoolutee, nüüd juba kindlate parameetritega – nii laisügav kanal, niisuguse paksusega aluskihid, just teatud viisil kerge süvisega paigutatud kivid jne. See viimane osutus nõnda nõudlikuks ülesandeks, et meie au päästjaks sai üks päevase osakonna neiudest, kel tõesti oli kätt selle töö peale. Ehk on siinkohal repliigi korras sobilik öelda, et meie statsi neiud olid tublid ja mõneski erialases oskuses (näit tehnika käsitlemine) meist kogenumad. Aga kui siis selgus ka u 8-kordne (!) erinevus kohustuslikus praktikatundide arvus, oli rahulolu meie poolel selles mõttes veelgi suurem, et nüüd oleme meiegi täringukivi panekus tõeliselt kätt proovida saanud ning mingi objekti tööetapid kõik algusest lõpuni läbi teinud. Ning kui kedagi kohutas see vetteviskamise kujund, siis tegelikult oli ju meie kõrval kogu aeg juhendaja – heatujuline ja abistav Marko (tema üks meelisteemasid oli inimliigi “*Estonian women*” heatahtlik aasimine), kes oleks suuremad tekkidavõivad apsud kindlasti elimineerinud. Kuna enamik meie praktikantidest oli vähem kui tagasihoidliku saksa keele oskusega (oli ka üks meeldiv erand), aga juhendaja samas ei tundnud ennast inglise keeles kuigi kindlalt, oli meid abistamas ka üks neiu tõlgina. Seega, kahtlemata tuleb tublisti kasuks, kui saksa keel võtta on, aga keelelise ebakindluse tõttu ei maksaks küll kellelgi praktikast loobuda. Lõppude lõpuks on ju enamasti tegemist lihtsate ja konkreetsete töövõtetega, kus saab kehakeeleski ennast üksteisele mõistetavaks teha, mitte diskussioonidega näit poeesiast v filosoofiast. Mis küll kaugeltki ei tähenda, nagu poleks meil rohkem v vähem koomilisi seiku seoses keelebarjääriga olnud...

Kui üks eas 30+ kuni 40+ sessioonõppe õpilane hakkab mõtisklema välispraktika võimalusest, siis ilmselt kõigepealt seisavad vääramatu jõuna vastu kaks võimsat argumenti: töö ja kodu (või ka vastupidises järjekorras, kuidas kellelgi). Ja tõesti, nõutada töö juurest nõ valel ajal puhkust olukorras, kus valitseb üldine töökohtade kaotamise pinevus, mõjub tõesti teatud mõttes pea pakulepanemisenä. Aga samas võib juhtuda, et saate ka kolleegide äärmiselt heatahtlikku kaasaenamist tunda – nagu läks minul, vist isegi pisukese üllatusena. Enne praktikat tundus, et 4 nädalat kodust ära olla on liiga pikk aeg nii kojujääjale kui ka äraminejale. Ma isegi teadsin üsna täpselt, kuidas kaks esimest nädalat lähevad ruttu, aga kolmandal tekib surnud punkt, millest tuleb siis hambad ristis veel neljas nädal ka üle elada... Tegelikult oli kõige suurem koduigatsus teisel õhtul, kui sadas vihma ja elu polnud veel nõ käima tõmmatud. Muljete rohkus ja eredus – meil oli ju ka ometi väga mitmekesine vaba-aja programm, millel selles kirjatükis kahjuks peatuda ei jõua, aga nii märksõnadena võib vihjata mitmetele organiseeritud väljasõitudele (Weimar, Wartburgi loss ja Eisenach) kui ka iseseisvatele ettevõtmistele, alates veesuustamise õppimisest kuni Weimari ooperiteatris Mozarti “Don Giovanni” külastamiseni, mis siis kellelegi rohkem sobis – ei lasknud kuidagi longu vajuda pluss muidugi head

reisikaaslased. Ja ka kodus saadi suurepäraselt hakkama. Kui minul kuskilt üldse selle praktika pärast king pigistas, siis paradoksaalsel moel just Rápina õpingutes. Saabusime tagasi täpselt eksamiteks – no mis parata, välispraktika pole just parim koht konspektidesse süüvimiseks, eriti kui eelseisva dendroloogiaeksami konspekti asemel oli kotti vupsanud äsjasooritatud avamaa lillekasvatuse eksami konspekt... Kui nüüd veel lisada, et lapse vahepeal kojutoodud koolitunnistuse nägemise järel sai selgeks, et jõuluvana toodud Ave Nahkuri taies pealdisega “minu laps saab väga häid hindeid” mõjub meie kodus mõnevõrra eksitavana, siis sellega saavadki nagu välispraktika miinused nimetatud. Plusse on tohutult rohkem. Lisaks tööoskustele (muidugi kaugel sellest, et nüüd meister olla, selleks kulub aastaid) ja üldisele kui ka erialalisele silmaringi laienemisele võite teha äärmiselt huvitavaid tähelepanekuid iseenesegi kohta. Mingist suurest eneseleidmisest oleks vast pisut liialdatud rääkida, aga näit võib vabalt selguda, et just teie sobite kehastama tõeliselt tugevat naist – seda, kes peab autokoormatäie märga kruusa koos juhendajaga kahekesi peale viskama – kuigi teie füüsilise vormi põhialus on arvutihiire liigutamine. Või just teie olete see, kes vastuvõtjate arvates räägib hästi inglise keelt – kuigi teie sõnavara pärineb nõuka-aja koolist ja koosneb umbes sellistest tarbetutest sõnadest nagu *collective farm* ja *pencil-box* ning on kogu ülejäänud pere lõppematu huumori allikaks jms. Oma ilmselt üsna väljakujunenud igapäeva-elus ei pruugiks te nende tähelepanuväärsete avastuste peale tulla. Kindlasti muutub ka mõnevõrra teie nägemisoskus. Näit vabadussammast te lihtsalt enam ei märkagi, sest sambaesiselt platsilt avastate mõned täringukivide triibud ja vat seal on alles vaatamist ja asjatundliku näoga takseerimist!

Pea iga kirjatükki sobib õilistada sobivate tsitaatidega klassikutelt. Ootamatult leidsin päris hästi haakuva mõttekäigu ühe Rápina-kandi mehe, Olavi Ruitlase intervjuust (NB! Ei ole lugenud tema raamatuid, kui siin peaks nüüd lugejal mingeid linke tekkima, siis need on igal juhul meelevaldsed!), kus ta muuhulgas rääkis, kui tore oli käia paar kuud Hollandis maju ehitamas: “Tegime meeletu tempoga, käed s u r i d iga õhtu – aga ma täielikult nautisin seda! Töö tavaliste, lähedate, normaalsete inimestega. /---/ Nagu teraapia!” Tõepoolest, kokkuvõttes mõjuski see kõik kuidagi teraapiliselt ja paradoksaalsel moel ka teatud mõttes puhkusena – kuigi kogu aeg sai parajalt tööd rabatud.

Ning kui juba e-tähega sai alustatud, siis on paslik lõpetada ühe pisut müütilise, ent üliolulise tegelasega, kellela kõik see toredus oleks teostumata jäänud – euroopa maksumaksja. Ning lisaks veel konkreetsemad tänusõnad lahketele saksa võõrustajatele, toredatele kaaslastele ja projektijuht Astridile, tänu kelle asjaajamisele üldse meie välispraktika toimuski.